

Det Stora Äventyret

Bertil Rodin berättar

Att leva sitt liv i Kristus innebär alltid konsekvenser, utmaningar, besvikelser - nya upplevelser - okända möten mitt i verkligheten - överraskningar. Guds ledning i mitt liv ser jag också i det personliga mötet med advokat Claës Palme och brorsonen professor Mårten Palme på flygplanet till Riga i Lettland 1993. Sedan den dagen har medmänniskorna och landet Lettland blivit en stor del av mitt fortsatta.

(Fotot: Bertil Rodin och Claës Palme tre år senare när Elevhemmet på Skangal invigs 1967)

Jag kände inte till så mycket om Baltikum, visste att länderna varit ockuperade av Sovjetunionen, sett film och läst om Baltutlämningen. Mitt första möte med landet Lettland blev då jag tillsammans med Frälsningsarméns Vasakårens hornmusikkår och kårens ungdomskör

gavs mig en inblick i staden Riga med flera orter i landet. En omtumlande upplevelse tog mitt hjärta och började uppta mina tankar inför allt jag mötte. Mötet med en pojke på Barnfängelset i Riga, senare motivationscenter för gatubarn. Det blev nu grunden till mitt beslut att när jag pensionerades sommaren 1993 ge den tjänst jag kunde för medmänniskor och särskilt barnen i Lettland.

Mitt intresse för Lettland förstärktes av att jag av Frälsningsarméns ledning i Sverige, som har ansvar för Frälsningsarméns verksamheter i Lettland, fick uppgiften att ersätta vid officersbyte i Lettland. Det innebar bland annat tjänst vid kåren i Riga. En lärorik tid då de gamla frälsningsofficerarna från tiden då Lettland var fritt mellan första och andra världskriget vittnade om förhållandena under denna period men också om den mycket svåra tiden då Lettland var ockuperat av Sovjetunionen och Tyskland. I min tjänst blev möten med många människor inte minst i våra gudstjänster kärleken till mina medmänniskor i Lettland stor.

Det var på resan till min tjänst hösten 1993 jag möter advokat Claës Palme och hans brorson Mårten också de på väg till Lettland. Den här flygresan ägde rum närmare bestämt den 16 oktober 1993 med Latviaflyget, i flygstolen bredvid mig satt advokat Claës Palme. Samtal utspelade sig och vi berättade varför vi är på resa till Lettland. Jag om min tjänst i Frälsningsarmén och advokat Claës

Palme om sina morföräldrars gård (Skangal), som han nu fått möjlighet att få tillbaka efter alla åren under den tysk-sovjetiska ockupationen. Jag säger till advokat Claës Palme " *Frälsningsarmén skulle behöva en gård för gatubarnen i Riga*". Palmes svar blir " *Ring mig när Du kommer tillbaka till Sverige*".
(Foto: Skangal - när renoveringen börjat)

TALA OM GUDS LEDNING I MITT LIV!

Många tankar hade nu väckts i mitt huvud. Samtalet på flygplanet skulle visa sig innebära stora förändringar i mitt liv. Många medmänniskor i Lettland och Sverige skulle också få sina liv förändrade genom konsekvenserna av just denna flygresan. Det skulle också innebära viktiga ställningstagande inom Frälsningsarmén i Sverige och ansvar inför framtiden.

Vid min ankomst till Riga denna dag (16 oktober) blev jag välkomnad av frälsningssoldaten Arija Bergmane, som var en av Rigakårens första soldater efter återöppnandet den 18 november 1990. Arija är idag pensionerad frälsningsofficer i Lettland. Hon var nu mitt språkrör, som tolk i gudstjänster och möte med människor.

(Foto: Kapten Arija Bergmane i mitten vid invigningen av Korset Livets tecken 1996)

Dagarna i Lettland blev nu fyllda av gudstjänster för olika grupper, bibelstudier, hembesök, personliga samtal och mycket annat. Det kändes bra att kunna göra något mellan varje fastställd tid, som gav mening och erfarenhet. Vad mycket det finns vi kan göra! Varje gudstjänst och tillfälle förbereddes väl genom personlig bön, i enskildhet inför Herren. Det är min stora förmån, nåd att förmedla Ordet och att bjuda människor till ställningstagande och avgörelse i Jesus Kristus. Det var glädjande att se många människor på våra gudstjänster och deras stora längtan efter välsignelse från Herren. Många bekänner och vittnar om förvandling, upplevelse i bönen och uttrycka sin villighet att tjäna sin Frälsare. Jag grips av att se frälsningssoldaternas utgivenhet och omtanke om medmänniskor som kommit för att bedja och hur tid tagits till samtal och lyssnade. Vilken Kärlek! I varje gudstjänst har människor kommit i skaror för att uppleva Kristus vid botbänken och inte minst att få del av Herrens välsignelse som gör det lättare för dem att möta morgondagen. Jag kände här påtagligt hur viktigt det är att personligen förmedla Guds välsignelse. Jag tror att det för oss i Frälsningsarmén i möte med människor i Baltikum att vi på detta påtagliga sätt följer dem med goda tankar och kärlek, vilket ingår i välsignelsen. Självt fick jag förmånen att samtala med många oroliga, trasiga illa medfarna människor och där Guds närvaro på ett livsnära sätt upplevdes. De frälsningssoldater som har sin tjänst i Riga kåren är enastående när det gäller att bjuda på sig själva och tjäna de många människorna, som kommer för samtal men också för att få en kasse mat eller något i klädväg när så behövs.

Här vore mycket att ytterligare lyfta fram av det rent praktiska arbetet, som utförs av villiga händer, jag tänker på de svenska volontärerna, men det får vi lämna just nu. Att komma till ett hem i en förort till Riga var en stor upplevelse, möte med medmänniskor i glädje trots svåra handikapp och fattigdom. En pensionär med 15 lat per månad (1 lat=13.50 SEK., 1993) innebär en inre kamp för enskilda kan inte jag riktigt fatta, men jag förstår ju av samtalen att människor vill söka göra rätt för sig, men under sådana förhållanden går det många gånger inte. Andra erfarenheter, besök på ett kvinnofängelse, samtal med frigivna, möte med " barn som blivit över" ja, raden av sammanträffande med medmänniskor kan bli lång. Här kan ges ännu flera exempel på kontakter, när jag efter min första period i Lettland sammanfattar mina intryck och upplevelser är jag inte samme Bertil, som innan jag reste, visst ville jag tillbaka och fortsätta undervisning i Guds ord, det har tillfört mig många rika välsignelser och ett nytt sätt att se på livet som kristen.

HÄR BÖRJAR DET STORA ÄVENTYRET = S K A N G A L

Nästa möte med advokat Claës Palme sker på hans advokatbyrå, Sturegatan 36 B, den 16 november 1993. Vi, advokat Claës Palme och jag var överens om att tillsammans bygga upp de ruiner, som fanns på Skangal, och att här skulle bli ett kristet center. Advokat Palme framförde tanken på att överlåta egendomen Skangal i Lettland till Frälsningsarmén i Sverige. Intressanta perspektiv och vi var övertygade om att arbeta vidare när det gällde att förverkliga återuppbyggandet av Skangal och framtiden för detta natursköna område.

Det blev nu angeläget att informera Frälsningsarméns ledning, kommandör Lennart Hedberg och chefsekreterare, överste, Birgitta K. Nilsson och tid bokades inför detta.

Ett långt samtal om Frälsningsarméns arbete i Lettland och de behov som fanns för att nå medmänniskor med evangeliet och också våra möjligheter till fortsatt utbyggnad rent praktiskt med flera kårer/arbetscentra. Skangal kunde bli ett led i detta uppbyggnadsarbete. Frälsningsarméns

ledning ställde sig positiva till advokat Claës Palmes erbjudande och visst förberedelsearbete kunde påbörjas och det var då allra först den ekonomiska sida men också den rent förhandlingsmässiga. Ett besök på Skangal inlades i Ledningens planering och det återkommer jag till. *(Foto: Kommandörerna Lennart och Ingvor Hedberg, dåvarande fältsekreteraren senare kommandör Rolf Roos, Bertil Rodin och borgmästaren i Liepa kommun, där Skangal ligger, Volts Adamovics, 1 februari 1994)*

Beslut om att tacka ja till gåvan skulle tas i Frälsningsarméns Ledningsråd samt att på förslag av kommandör Lennart Hedberg utse undertecknad (Bertil Rodin) till projektansvarig. I denna uppgift låg också insamling av medel för utrustning av Skangal, i Frälsningsarméns budget fanns inte utrymme för utökade kostnader för arbetet i Lettland. En central uppgift i det förtroende som blev mig givet var det angeläget att föra in projektet i den dagliga bönen, här blev det också viktig för den bönegrupp som fanns på min Frälsningsarmékår, Vasakåren i Stockholm att bedja för Skangal och känna Guds svar på den bönen, bönegruppen träffade regelbundet under kårens ledares ledning, majorerna Karin och Per-Olof Larsson. Den förbönen var styrkan och kraften i att förverkliga det jag upplevde som Guds ledning när det gällde att ge hela min kraft och de gåvor Guds givit mig.

Resultatet av nämnda möte med advokat Claës Palme blev ytterligare att jag erhöll fullmakt att förhandla med myndigheter i Lettland när det gäller Skangal samt att föra samtal med advokat Claës Palmes advokat Helena Stanislavska i Riga. Advokat Claës Palme har låtit mig ta del av olika turer i överlåtelseprocessen och förekommande skriftväxling angående Skangal. *(Foto: Skangal 1994)*

Funderingar över hur Skangal skulle användas av Frälsningsarmén är då i första hand, som ett center för vårt arbete i Lettland. Den verksamhet som nu påbörjats och planeras i Lettland kan genom denna möjlighet utvecklas. En folkhögskola med jordbruksinriktning, undervisningscenter för frälsningsofficerare (pastorer) och frälsningssoldater i Lettland, ett skolhem, ett hem för mödrar med små barn (kriscenter), rehabilitering för alkoholskadade unga människor. Så finns stora möjligheter till lägerverksamhet i en naturskön omgivning.

Torsdagen den 16 november 1993 sammanträffade jag med borgmästaren i Liepa kommun, där Skangal ligger, Volts Adamovics och lantmästare Raimond Kondich på kommunalkontoret där vi fick ta del av planritningar, handlingar och information om Skangal. Adamovics gjorde klart för oss att åkermarken var utarrenderad till utgången av år 1996 till Janmuicia jordbruksskola. Snickaren Janis Mucenieks, som i en av byggnaderna på Skangal har sin möbelsnickarverkstad har ett avtal med

Sovjetiska armen. Efter ingående samtal åkte vi ut till Skangal och jag såg på de olika byggnaderna (ruiner) och på markområdet.

MINA FÖRSTA STEG PÅ SKANGAL.

De allra flesta byggnaderna är i mycket dåligt skick och åtgärder måste vidtagas per omgående för att skydda det som finns kvar av golv och tak i framförallt huvudbyggnaden. Föreslogs att så fort sig göra låter spika igen fönster och dörrar på nämnda byggnad samt ordna med vakthållning. Talade med snickare Janis Muceniaks och han var villig att mot ersättning svara för vakthållning samt sätta virke för huvudbyggnadens fönster och dörrar. *(Foto: Snickaren Janis Muceniaks)*

Första gåvan till Skangal, nämnda virke från Visvaldis Sjujinz, Valmieras rajons kolhoza "Nauksini" genom major Karin Hultgren, som tidigare överlämnat hjälpsändning, från Sverige, till honom. Borgmästare Volts Adamovics lämnade ifrån sig ritningar, dokument och lagfartsbevis för Skangal. Här framgick också detaljhandlingar från överlämnandet av Skangal från sovjetiska armen till Republiken Lettland, för

Cesis län och Liepa kommun att förvalta.

Åter i Riga

Är åter i Riga för att sammanträffa med svenska ambassadören Andreas Ådahl på Sveriges ambassad. Där fick jag lägga fram de planer, som finns för Skangal och ambassadören uttryckte sin glädje över vad som tagits sin början och var beredd att ge sitt fulla stöd. Jag informerade också om de olika turer som skett och svårigheter vad avsåg att underteckna och få alla dokument i överlåtelsen till advokat Claës Palme.

När det gällde dokument vad avsåg Sovjets arme ansåg ambassadören det vore en skandal av högsta slag och detta kunde inte var den Lettiska statens vilja att så nedvärdera Sveriges förre statsminister Olof Palme. Ambassadör Andreas Ådahl var beredd att lyfta upp detta på allra hösta nivå. Samtalet med Ambassadören var mycket konstruktivt och flera idéer väcktes samt nämndes namn på personer i Lettland och Sverige, som kunde vara viktiga i fortsatt arbete med och för projektet Skangal.

Ambassadör Andreas Ådahl ställde sig också villig att ingå i en Planeringsgrupp för Skangalprojektet, vilket resulterade i att ambassadör Andreas Ådahl blev Skangalrådets förste ordförande och sedermera dess hederordförande. *(Foto: Catharina Palme och Ambassadör Andreas Ådahl vid Elevhemmets invigning 1997)*

Planeringsgruppen blev Skangalrådet

Sammanträdde den 18 november 1993 med advokat Claës Palmes advokat i Riga, advokat Helena Stanislavska. Här framförde jag hälsningar från advokat Claës Palme samt presenterade den fullmakt jag erhållit av honom för handläggning av ärenden gällande övertagandet av egendomen Skangal. Samtalet skedde på engelska med tolkning av major Karin Hultgren. Jag informerade om den kontakt vi haft med borgmästaren i Liepa, Volts Adamovics samt de dokument som han överlämnat. En ingående diskussion förekom. I detta sammanhang tog jag också fram den brevväxling som skett mellan advokat Claës Palme och den lettiska advokaten, Helena Stanislavska. Det framgick av de nämnda dokumenten från Adamovics att jorden/marken och byggnaderna var en enhet. Genom ett av dokumenten framgick att brukare av egendomen Skangal från och med 29 oktober 1991 var Cesis rajong (län) med Liepas borgmästare som ansvarig.

Advokat Stanislavka menade att hon inte kände till dessa dokument och förhållanden, hon blev mycket upprörd över att dessa överlämnats till mig från borgmästare Adamovics i Liepa. Advokat Stanislavka visade stor besvikelse och oro när jag lade fram dessa faktauppgifter. Advokaten skyldes dock på att registreringen i LandsRegistret i Cesis kunde ta tid beroende på att lettiska staten inte hade pengar att lösa ut det med. Lagen säger ju att nämnda stat står för kostnader när den rätte ägaren får tillbaka egendom.

Jag stärks i min uppgift att följa upp projektet Skangal, samt informera och söka anskaffa medel för återuppbyggnad av Skangal givetvis i nära samverkan med advokat Claës Palme och Frälsningsarmén.

Mitt besök i Lettland den 15 december 1993 bestod av flera gudstjänster och undervisning av Lettlands första lettiska officerare efter Lettland blivit fri stat.

Viktigt var att nu informera Frälsningsarméns regionschef major Per Larsson om de påbörjade turerna om Skangal. Vi var överens om att se Frälsningsarméns arbete och verksamhet som en helhet i Lettland. Vi gick igenom förteckning över tänkbara fonder och gåvogivare för de olika verksamheterna i Lettland, utbildningsfrågorna för personal men också kostnader för den nu pågående officersutbildningen i Lettland. Mina kontakter med berörda lettiska myndigheter och personligt besök på Skangal tog ganska mycket tid i anspråk under mina dagar i Lettland.

För mig betyder det mycket att det gavs mig möjlighet att få assistans av major Karin Hultgren. Genom henne fick jag också fin och värdefull kontakt med fru Lidija Treigute, som blev min lettiska tolk och är det fortfarande nu efter alla de gångna åren. (Foto: Major Karin Hultgren hissar svenska flaggan första gången på Skangal)

Mitt liv har genom de möjligheter som givits mig berikats och jag har gjort upplevelser som inte kan beskrivas i ord. Tack Gud för meningen med livet!

Text: Bertil Rodin

©Foto: Bertil Rodin, Privat och Frälsningsarméns Arkiv

Copyright: Frälsningsarméns Arkiv

För www.bootheum.se

Mars 2015